І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 231. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го ГРУДНЯ 1958 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 2, 1958 No. 231. VOL LXV

ЗДА ПЛЯНУЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ У СПРАВІ ЦІЛОЇ НІМЕЧЧИНИ

КОМАНДУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ В ЕВРОПІ ТРАКТУВАТИМЕ КОЖНУ АКЦІЮ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАЛОГИ В ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ, ЯК АКЦІЮ ПРОТИ ЗДА

Огеста, Джорджія. — Державний секретар Джан Фостер Доллес, їдучи до Мехіко, зупинився в неділю, дня 30 листопада ц. р., в Огесті, Джорджія, і відбув тут довшу нараду з през. Айзенгавером. Нарада була присвячена справі Берліну і після її відбуття Доллес передав журналістам до опублікування заяву президента Айзенгавера, в якій стверджується ще раз дуже рішуче, що З'єдинені Держави вважають своїм невідкличним завданням вдержання свободи і безпеки населення Західнього Берліну і тому теж не підуть на ніякі домовлення ані не погодяться на ніякі заходи, що могли б стати загрозою для населення цієї частини німецької столиці. Заява през. Айзенгавера є черговою відповіддю ЗДА на совєтські намагання змінити правне положення Західнього Берліну і добитися виходу з нього американської, французької та британської залог. Рішучість ЗДА в цьому напрямі підкреслив теж і головнокомандувач американських збройних сил в Европі ген. Генрі І. Годс, який, відбуваючи пресову конференцію в Західньому Берліні, заявив, що кожна акція проти американського ґарнізону в Західньому Берліні буде трактована, як акція проти ЗДА. За активний спротив совєтським спробам „об'єднати" цілий Берлін під східньо-німецьким комуністичним режимом висловився теж і колишній президент Труман, який у своїй статті, друкованій в американських часописах в понеділок 1 грудня ц. р., ствердив, що не може бути ніякої мови про те, щоб союзники залишили Берлін. Пропозицію Хрущова створити з Берліну вільне місто назвав Труман маневром, таким же, як ним була безуспішна совєтська бльокада Берліну в 1948 році. Вирішити справу Західнього Берліну, на думку Трумана, не можна окремо, без вирішення справи цілої Німеччини. На цьому ж становищі стоїть і теперішній американський уряд, який, як повідомляють з Вашингтону, плянує відбути окремі переговори з Великою Британією і Францією в справі майбутнього цілої Німеччини і безпеки цілої Европи. На цій базі американський уряд готовий почати переговори теж і з Москвою.

Кубинський уряд заарештував 30 офіцерів

Гавана, Кубинська Республіка. — Уряд президента Батісти заарештував коло 30 офіцерів за те, що вони не хотіли брати участь у новій офензиві проти повстанців Фіделя Кастра. Між цими заарештованими за несубординацію офіцерами мають знаходитися шеф операцій в районі Сантіяго де Куба полковник Кандідо Курбельо дель Соль, майор Педро Кастро Рохас із корпусу танків і майор Ґарсія Монте. Всіх їх притранспортовано до столиці. Згідно з поголосками, арештування офіцерів продовжуються, бо мали викрити змову проти уряду президента Батісти. Уряд подає число арешт. на 6, а цензура не дозволяє на те, щоб місцеві часописи й радіові стації писали про місцеві події. Уряд старається урухомити залізниці, які були понищили повстанці.

Армія перемогла Фльоту у відношенні 22:6

Филаделфія. — У футбольних змаганнях, які відбуваються тут кожного року між дружинами Армії (Army) і Фльоти (Navy) і які проходили тут в суботу дня 29 листопада вирішну перемогу здобула Армія, репрезентована дружиною Військової Академії у Вест Пойнті, перемагаючи Фльоту, репрезентовану дружиною Морської Академії в Аннаполіс у відношенні 22:6. Змаганням, що відбувалися на Муніципальному Стадіоні у Филаделфії, приглядалося, не зважаючи на дошкульний холод, понад 100.000 осіб, в тому видатні репрезентанти Пентаґону із ген. Твайнінґом на чолі, князь Монако Райніє з дружиною, грецька принцеса Константина та інші. Кадетським Корпусом Вест Пойнту, що прибув на змагання у повному складі (2.400 кадетів), проводив кадет-полковник Микола Кравців.

СПОРТОВА ХРОНІКА

Ню Йорк. — Футбольні змагання, що відбулися тут в неділю 30 листопада, закінчилися такими вислідами: УСК Ню Йорк — Литовці 5:2 (1:1); УСК Ню Йорк (резерва) — Литовці 8:0; УСК Ню Йорк „Б' — Тсельцер СК 7:2; УНС Ню Йорк (молодь) — ДСК Бруклин 2:0. У табелі першої дивізії Американсько Німецької Ліґи на першому місці стоїть Бруклин із 9 грами і 16 точками, на другому Кальсман із 9 грами і 13 точками і на третьому УСК Ню Йорк із 7 грами і 12 точками. Змагання між Тризубом і ньюаркською футбольною дружиною Портуґіз, що відбулися цього ж дня у Филаделфії, закінчилися перемогою Тризуба у відношенні 4:1.

В АМЕРИЦІ

● **49-річний будівельний робітник Г. Д. Олівер** із Корпус Крісті в Тексасі впав із висоти 110 стіп під час будови мосту і не забився. Має тільки зломану ногу та внутрішні поранення.

● **В Поплар Блафс**, Міссурі, помер 99-річний доктор Джан Д. Галлінґер, який після 90-го року життя був два рази батьком своїх дітей. Він виконував лікарську практику до 98 року життя. Його третя жінка має 38 років. Від двох перших жінок він має 7 дітей. Говорячи про свою філософію після того, як став батьком по 90-тці, він сказав: „Чоловік повинен мати численну вродину, і я стараюся тепер це робити".

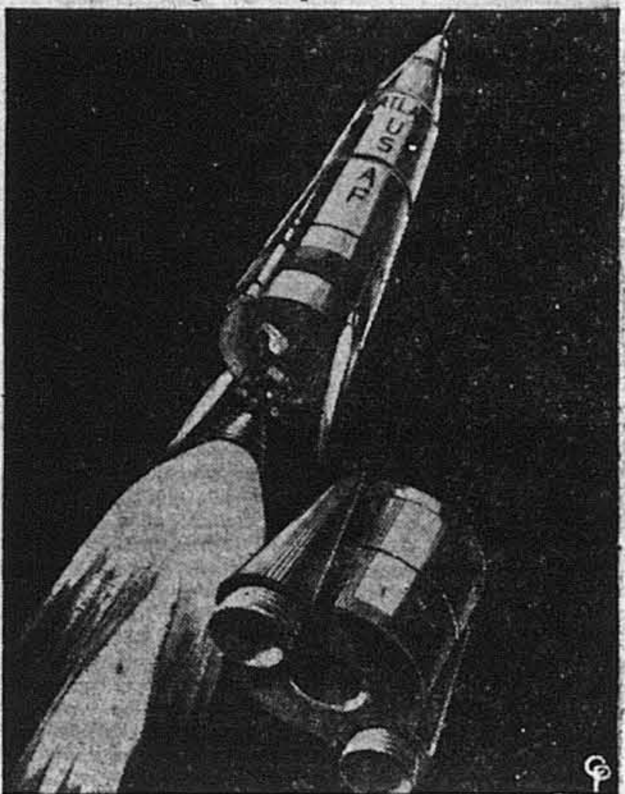
● **Пітер Тавнсенд,** добрий приятель англійської княжни Марґарети, 27-го листопада переїздив через Маямі, Флорида, в своїй подорожі до Перу. В Маямі він пересідав на літак, бувши в товаристві французької кінової зірки Барбари Апмі.

● **53-річний Емільйо Стабіле** 17 років брав запомогу з міської управи в Ню Йорку, аж тетерман, з якою працює в фільпер аґенти виявили, що він денно торгував за наркотики більше як по 1,000 долярів. Аґенти обсервували його два тижні і коли його заарештували, знайшли в його мешканні 8 унцій героїни та 1,150 долярів готівкою, що було денним торгом. Стабіле діставав 184 долярів місячно „реліфу" на утримання жінки і 5 дітей.

● **26 і 27 листопада в Лос Анджелес,** Каліфорнія, було таке занечищене повітря в районі того міста, що люди аж хорували, їх боліли легені, гризло в горлі та пекло в очах. Навіть дощ не міг розігнати того „смоґу", аж сильний вітер його прогнав. Люди домагаються, щоб федеральний уряд зайнявся справою контролі повітря, яке в занечищеному стані руйнує здоров'я людей.

● **Монктон, Ню Бронсвік,** Канада, повідомляє, що звідтам вже вислали ялинки до ЗДА. Минулого року з Канади прислали були до ЗДА 12 мільйонів ялинок вартости 6 мільйонів долярів. Найбільше, бо аж дві треті з того числа прислали були провінції Ню Бронсвік і Нова Шкотія.

Департамент оборони стверджує повний успіх ракети „Атлас"



Малюнок ракети „Атляс", що пролетіла 6.325 миль

Вашингтон. — Департамент оборони ствердив, що летунство 28-го листопада в 9:27 год. по полудні з повним успіхом випустило керовану ракету „Атлас" на найдальшу можливу віддаль 6,325 миль. Цю міжконтинентальну ракету випущено з летунської бази на Флориді, і вона з успіхом долетіла до острова Вознесення в південному Атлантику недалеко Африки. Цей успіх закінчив однорічні проби з випущенням цієї далекосяжної ракети. СССР ще в серпні 1957 року повідомляв про випущення міжконтинентальної ракети, але не подали, як далеко їхня ракета долетіла. СССР мусів користуватися цією ракетою до випущення своїх „Спутників". В попередніх пробах досліди виконувано на неповні віддалі, а деколи проби зовсім не вдавалися, бо експльозії наставали зараз після випущення ракети. Проба з 28-го листопада була 15-ою, і аж вона дала повний успіх. „Атлас" може залетіти з водневою бомбою в кожне бажане місце ворожої держави на віддаль понад 6,000 миль. „Голос Америки" 37 мовами повідомив народи за залізною заслоною про цю подію, не даючи жадних коментарів. „Атлас" важить 80 тонн, над продукцією ракети працювали майже 10 років, вона перелетіла 200 миль на мінуту в горішній атмосфері, і після 30 мінут впала в океан на південь від остр. Вознесення, це значить, що вона зробила 5,500 морських миль або 6,325 наземних миль. Представник летунства сказав, що „все працювало з повним успіхом, і всі цілі здійснені на 100 відсотків" під час цього останнього досліду. СССР має мати до 1960 року кілька бойових ескадриль цих ракет, а ЗДА зможуть осягнути це саме до 1960 року. Спеціялісти Дженерал Дайнемік Корпорейшен заявили, що будуть відбуватися дальші тести цієї ракети, бо треба її випробувати щодо влучности удару. Згідно з повідомленням із Вашингтону „Атлас" впав тільки 28 миль від того місця, де він повинен був впасти. З огляду на те, що ця міжконтинентальна ракета матиме водневі бомби, не є потрібна дуже докладна влучність, бо воднева бомба нищить все на більшому обширі. — Московське радіо подало вістку про успіхи „Атласа" до всіх місцевих газет, диктуючи її без жадного коментаря від себе.

ЗУСТРІЧ „СВОБОДИ" З ГРОМАДЯНСТВОМ ПРИНЕСЛА КІЛЬКАСОТ ДОЛЯРІВ НА ДОПОМОГОВИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД

Створений недавно при ЗУАДКомітеті Український Допомоговий Літературний Фонд одержить в найближчих днях кількасот долярів як першу пожертву від українського громадянства, складену з нагоди влаштованої для тієї цілі зустрічі „Свободи" з Українським Громадянством минулої суботи, 29-го листопада. Загальну суму пожертв на ту благородну ціль збільшили в першу чергу головні виконавці програми зустрічі, оперова співачка п-ні Марія Лисогір та її акомпаніяторка п. Ольга Дмитрів, директор Українського Театру в Америці п. Йосип Гірняк та письменник-артист Микола Понеділок, які відмовились від гонорарів за свої гостинні виступи під час програми зустрічі. Від будь-якої винагороди за витрачений час і труд відмовились також п-ні Ірина Кашубинська з Бронкс, яка на запрошення керувала підготовою, зокрема відповідним поданням включеної в програму зустрічі перекуски. Очевидно, що цілком безкоштовно працювали також члени складеного з урядничок Адміністрації „Свободи" та дружин редакторів і працівників „Свободи" та деяких головних урядовців УНСоюзу Комітету Пань, яким у першу чергу треба завдячувати організацію та переведення зустрічі. Їхня праця та пожертви понад трьох сот громадян, що взяли участь в зустрічі, як також складені з цієї нагоди ще окремі пожертви (всч. о. Іван Гундяк з Картерет 25.00 дол., полк. Ю. Лопатинський і п. Федір Дудко по 5.00 дол.) і зокрема факт, що Український Народний Дім в Джерзі Ситі, в якому відбулася зустріч, відступив залю на зустріч цілком безкоштовно, уможливили придбати ці перші фонди на допомогу потребуючим творцям і діячам української культури. Загальний прибуток з імпрези збільшується ще сотнею долярів, здобутих з відступлення одного із образів із спадщини сл. п. головного редактора „Свободи", д-ра Луки Мишуги, що його на ту ціль передали виконавці його останньої волі пп. Дмитро Галичин і Роман Слободян. Загальна сума чистого прибутку ще може збільшитись, якщо б підприємці, які доставили на цю зустріч потрібні продукти, відмовились прийняти заплату чи частину заплати за них. Треба ще згадати, що Управління Союзівки, оселі УНСоюзу, також

(Закінчення на стор. 4-тій)

Іван Багряний приїжджає на відвідини до ЗДА

Ню Йорк. — У вівторок, 2-го грудня, причалить на кораблі „Юнайтед Стейтс" до Ню Йорку на кількамісячні відвідини цієї країни і Канади відомий український письменник і політичний діяч, голова Української Національної Ради, Іван Павлович Багряний, який приїжджає на запрошення Об'єднання Українських Письменників „Слово", щоб взяти участь в організованому цим Об'єднанням з'їзді українських письменників, що відбудеться в Ню Йорку в днях 6 і 7-го грудня. І. П. Багряний, постійно мешкає в Західній Німеччині. Він є генеральним секретарем Української Революційно-Демократичної Партії, що організаційно оформилася в 1945 р. по другій світовій війні та що в своєму складі має переважно людей молодшої ґенерації українців з підсовєтських часів, які опинилися в наслідок останньої війни поза межами Батьківщини у вільному світі. Як письменник, І. П. Багряний відомий і в англомовному світі з свого роману „Тигролови", що вийшов пару років тому англійською мовою в ЗДА і Англії, та про який похвально писала критика англомовної преси. Остання праця, що появилася з-під його пера в українській мові, це частина трилогії роману „Маруся Богуславка", „Буйний вітер", що в колах українських літераторів та читачів викликала жваве зацікавлення. І. П. Багряний пробуде в цій країні декілька місяців, як гість своїх ближчих по політичній співпраці друзів. Представництво ВО та Головна Управа Товариства Прихильників УНРеспубліки плянують влаштування доповідей та зустрічей з українським громадянством Голови УНРади як в ЗДА так і в Канаді.

В НЮ ЙОРКУ ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧЕНО 40-річчя ЗАСНУВАННЯ ВУАН В КИЄВІ

Ню Йорк. — В неділю дня 30 листопада у приміщенні Українського Інституту Америки відбулася урочиста конференція УВАН у ЗДА, якою відзначено 40-річчя заснування Української Академії Наук й Української Академії Мистецтв в незалежній українській державі у Києві. Збори відкрив віце-президент УВАН проф. Д. Горняткевич, який відзначив важливість цих подій в українській історії. З доповіддю виступив президент УВАН у ЗДА проф. М. Ветухів, який висвітлив історію заснування Української Академії Наук у Києві й основні етапи її розвитку. Доповідач зупинився на довголітній спільній праці українських учених в наукових інститутах й університетах, що завершилися створенням Академії Наук, коли український народ став вільним. Академія, як це зазначено в її статуті, була „найвищою науковою установою". Першим її президентом був учений світової слави Володимир Вернадський. В українській державі при підтримці широких кіл громадянства Академія швидко розвинулася і при ній створилася велика бібліотека, музеї мистецтва, акліматизаційний сад і багато наукових інститутів.

Академія продовжувала успішно існувати і в перші роки совєтської окупації до 1928 року, видаючи багато наукових публікацій і поширюючи ділянки наукових дослідів. З 1928-1929 рр. почалися утиски і переслідування Академії та інфільтрація комуністичних елементів в її провід і в ряди її членів. Багато науковців репресовано і серед них було багато розстріляних. Українська Академія Наук загубила обличчя української наукової установи. Дослідження в галузі історії і в багатьох інших ділянках української науки припинено. Тепер в Академії відбуваються дослідження здебільша в ділянках точних і технічних наук. Традиції вільної української науки у вільному світі продовжує Українська Вільна Академія Наук. Наприкінці доповідач висвітлив коротко історію Української Академії Мистецтв заснованої в 1917 році, що її першим президентом був Федір Кричевський. На закінчення конференції відбувся концерт з участю б. солістки київської опери Клявдії Таранової та кол. професора київської консерваторії піяніста Вадима Кіпи. Телеграми — привітання для конференції надіслали президент УНР в екзилі д-р Ст. Витвицький, Наукове Товариство ім. Шевченка за підписом проф. Р. Смаль-Стоцького, проф. Галецький, Марґоліна, С. Чалишев, Д. Соловій та інші.

800 долярів на Народний Фонд УККА зібрано на Листопадовому Святі в Елизабеті

Елизабет, Н. Дж. — Місцева Українська Громада також і в цьому році виправдала свою славу одної з найбільш жертвенних на народні цілі, склавши 800 долярів на Український Народний Фонд УККомітету з нагоди Листопадового Свята, яке відбулося в залі місцевого Народного Дому минулої неділі, 30-го листопада. Свято відкрив коротким словом місцевий український католицький парох всч. о. Р. Боднар, а святочну промову виголосив мґр. Роман Гуглевич з Ню Йорку. Промову про працю УККомітету і ЗУАДКомітету та про загальне теперішнє положення української справи виголосив головний касир УНСоюзу п. Роман Слободян, місцевий громадянин, заслуги якого ця Громада недавно вшановувала окремою імпрезою. Святом проводив предс. Укр. Центрального Комітету п. Мирон Пінковський. Мистецьку частину програми виконав хор „Боян" під дириґентурою п. Романа Левицького, скріплений співаками з хору пластового хору, що започаткував і закінчив Свято відспіванням американського і українського національних гимнів. З нагоди цього Свята в Громаді, після співаної Служби Божої в місцевій українській католицькій церкві була відправлена Панахида за поляглих героїв українських визвольних змагань.

Помер Володимир Соловій, кол. діяч УНДО на Лемківщині

Монтреал, Канада. — Ще 15-го листопада помер тут у 67-му році життя бл. п. Володимир Соловій, колишній старшина Української Армії, член уряду УНР на еміґрації за прем'єрства в ньому проф. Олександра Шульгина. Володимир Соловій був одним з найвидатніших українських діячів на Лемківщині і був кандидатом УНДО на посла до варшавського сойму та не ввійшов туди тільки внаслідку польських виборчих обманств. Під час останньої війни він виїхав до Парижу, потім до Лондону, звідки переїхав до Монтреалу. Відзначався великою особистою культурою, знанням західніх мов та іншими прикметами дійсного дипломата. Залишив дружину Марію з Екельських, сестру Софію і брата Тадея.

ПРАВІ ПАРТІЇ ЗДОБУЛИ БІЛЬШІСТЬ В НОВОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ФРАНЦІЇ

Париж. — В неділю 30-го листопада ц. р., в другому й останньому дні французьких парляментарних виборів за новою конституцією і виборчою ординацією, новозаснована права партія прихильників ген. де Ґоля, Союз Нової Республіки, здобула 188 посольських місць на всіх 465 мандатів у новому парляменті. Таким чином, вона стала найсильнішою парляментарною групою у першому парляменті 5-ої Французької Республіки. Хоча комуністи осягнули, після де-ґоллістів, найбільше голосів на терені всієї Франції, проте ті голоси були розпорошені, а внаслідку принципу, що мандат припадає партії, яка в даній окрузі дістала найбільше голосів, число комуністичних послів скорчилось із 144 в останньому парляменті до 10-х. Цілком зникла права група „пужадистів", яка з давніх 30-х мандатів зберегла всього 1. Зате другою найсильнішою парляментарною групою стала права партія „незалежних", яка підвищила своє давнє число 107-х послів до 132-х. Соціялісти, які мали 91 мандат, дістали 40, центро-ліва Радикальна партія із 42-х мандатів скорчилась до 13-х, центро-праві народні республіканці (католицька партія) і християнські демократи матимуть, замість 71, — 57 мандатів, всі інші центро-ліві партії разом узяті — 22. Лідер комуністів Моріс Торез увійшов до нового парляменту, але його дружина, активна комуністка, Жанет Вермееш, як теж другий найвидатніший французький комуніст, Жак Діклью, програли. З-поміж давніх видатних партійних політиків і прем'єрів 4-ої Республіки до нового парляменту ввійшли християнський демократ Жорж Бідо, Роберт Шуман, радикал Фелікс Ґаяр, Поль Рейно, Андре Марі і соціяліст Ґю Молле. Зате не ввійшли до парляменту шість колишніх прем'єрів Франції: Жозеф Лянієль, Моріс Мендес-Франс, Моріс Бурже-Монорі, М. Рамадіє і Едґар Фор. Не ввійшли теж до нового парляменту колишній міністер для Альжиру Роберт Лякост, колишній міністер закордонних справ Християн Піно, кол. міністер внутрішніх справ і делегат Франції на конференцію роззброєння Жіль Мош, кол. міністер оборони Андре Моріс та кол. міністер праці Альберт Ґазіє. Програли теж соціялістичний посадник Марсею Ґастон Дефер і кол. соціялістичний міністер внутрішніх справ Франсуа Міттеран. Більшість нових парляментарних послів Франції — це невідомі до цього часу люди. Ввійшли туди майже без винятку всі творці й найактивніші учасники змови проти уряду Пфлімлена з травня ц. р. з Жаком Сустелем, теперішнім міністром інформації у проводі.

З'їзд міністрів НАТО радитиме за 2 тижні над справою Берліну

Лондон. — Від 16 до 18 грудня ц. р. відбудеться у Парижі конференція міністрів закордонних і військових справ із 15-х держав-членів Організації Північно атлянтійського пакту (НАТО). Справа Берліну, себто погрози Совєтів щодо включення західнього Берліну до східньо-німецької сателітної „держави", буде центральною темою нарад тридцяти західніх міністрів. Другою поважною датою в цій справі у цьому місяці будуть вибори на терені західнього Берліну в неділю 7-го грудня. Це буде своєрідний плебісцит між 2,250.000-ми мешканців західнього Берліну над минулотижневим ультиматумом Нікити Хрущова, що протягом найближчих шістьох місяців західній Берлін має бути перетворений на „вільне місто", позбавлене теперішніх трьох західніх військових гарнізонів і власного війська та оточене східньо-німецькою територією. Віце-президент Ніксон, перед відлетом із Лондону, де він перебував 4 дні, заявив на пресовій конференції в мин. п'ятницю 28 ц. м., що совєтська пропозиція щодо „вільного міста" в Берліні додає до теперішнього поділу Німеччини на дві частини ще третю частину, при чому друга з них, підсовєтська, мала б насправді контролювати цю третю. Ніксон запевнив телеграмою посадника західнього Берліну Віллі Брандта про тверду поставу Заходу щодо Берліну, висловив жаль, що він, Ніксон, вже тепер не міг прибути просто з Лондону до Берліну та заповів свій приїзд туди в майбутньому. Тим часом у столиці західньої Німеччини Бонні три західні амбасадори почали нараджуватись з західньо-німецьким урядом над спільною тактикою супроти згаданої останньої пропозиції Хрущова. Після того амбасадор ЗДА Дейвід Брус поїхав в минулу суботу на два дні до західнього Берліну на наради з посадником Брандтом. Хрущов заявив на прийнятті в албанському посольстві у Москві в минулу суботу 29 ц. м., що в справі Берліну повинна відбутися „конференція круглого стола". Якщо західні держави погодяться на переговори протягом найближчих 6-х місяців — заявив Хрущов — то Совєти не поведуть ніякої односторонньої акції. Зате східньо-німецький віце-прем'єр і лідер комун. партії Вальтер Ульбрихт поставився неґативно до становища Віллі Брандта з захід. Берліну, щоб переговорювати не про сам Берлін, а про цілу німецьку проблему і з'єдинення Німеччини. За думкою того 65-річного німецького комуніста, такі розмови тільки „скомплікували б ситуацію", яка, мовляв, тепер зводиться до одної проблеми Берліну. Командант американських збройних сил в Европі, генерал Генрі І. Годс, прибувши до Західнього Берліну на два дні, заявив на пресовій конференції, що кожне порушення свобідної комунікації поміж Заходом та американським ґарнізоном у західньому Берліні буде вважатись акцією проти того ґарнізону, а кожна така акція буде рівнозначна з акцією проти З'єдинених Держав.

У СВІТІ

● **У Лондоні** віце-президент Ричард Ніксон мав велику неприємність: коли він мав зодягнутись на обід в американській амбасаді, де він мав привітати королеву Елисавету II, як гостю, ствердив, що у Вашинґтоні забули спакувати його т. зв. смокінґ („токсідо"). З-поміж різних службовиків амбасади, журналістів і поліційних аґентів із Скотленд Ярду, які могли б позичити віце-президентові „смокінґ", найбільше підходив своєю фігурою журналіст Джім Бессет з Лос Анджелесу. Він і позичив свій одяг Ніксонові, який проте почував себе дуже незручно, у задовгих рукавах і кепсько скроєному одязі. Пані Ніксон каялась, що не допильнувала, як пакували валізку Ніксонові.

● **Колишні французькі прем'єри,** лідери Радикальної Партії у Франції, 78-річний Едвард Даладьє, і 51-річний П'єр Мендес - Франс, зреклися своїх становищ посадників — перший в м. Авіньон, останній в Лювієр, внаслідку програ в парляментарних виборах до нового французького парляменту. Французькі газети передбачують, що хоч Мендес-Франс тепер „зник" з політичного овиду, проте він напевне небавком знову появиться на ньому.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ВІЛЬНИЙ" БЕРЛІН

В середу минулого тижня державний секретар Дж. Ф. Доллес пробував створити компромісову формулу у справі Берліну, вказавши — під час своєї пресової конференції — на можливість визнання Заходом східньо-німецьких комуністів, як адміністраторів комунікаційних ліній між Берліном і Заходом, у характері „агентів СССР". Але вже наступного дня, в сам День Подяки, розвіялись всі сумніви щодо дійсних інтенцій Москви. У довжелезній ноті Хрущова, переданій того дня американському амбасадорові в Москві з відписами нот амбасадорам Англії і Франції, Хрущов в ультимативній формі домагається, щоб протягом найближчих шістьох місяців ЗДА, Англія і Франція відкликали свої військові гарнізони з західнього Берліну. Всі його комунікаційні шляхи, які ведуть на захід, не тільки наземні, залізничні і водні, але й летунські, мають бути передані під виключне управління „суверенної" Східньої Німеччини, а західній Берлін має бути перетворений у „вільне місто", без будь-якого чужого та власного війська. Совєтська нота втримана у типово-большевицькому арогантському тоні, з такими пропагандивними наклепами під адресою Заходу, що нібито він потурав Гітлерові в його приготуваннях до війни, не згадуючи при цьому, очевидно, ані словом про пакт Ріббентропа-Молотова, що дав Гітлерові вільну руку в його агресії.

Совєтська нота — за ствердженням коментаря в „Ню Йорк Таймсі" — викликала в усіх західніх столицях „потрясення і відкинення". Американський уряд зареагував негайно проголошенням короткої заяви, в якій стверджує, що Америка не допустить, щоб два і чверть мільйона берлінців дістались „під вороже правління". Посадник західнього Берліну, відкидаючи з обуренням совєтську пропозицію підкреслив нерозривність зв'язку проблеми Берліну з проблемою цілої Німеччини та закликав всіх чотирьох воєнних альянтів до використання найближчого піврічного терміну для переговорів про з'єдинення Німеччини. Нема ніякого сумніву, що Захід відкине совєтську пропозицію, але теж не можна сумніватись, що Совєти, щоб „не втратити обличчя", будуть продовжувати свій наступ проти дальшого перебування західніх військових гарнізонів в західньому Берліні.

Отже з'ясувалась остаточно дійсна політична ціль цього нового совєтського трюку з холодної війни: річ не в шляхах комунікації, не в площині престижу, не в дальшому постачанні чи бльокаді Берліну і не в стараннях щоб Захід в будь-якій формі визнав „суверенну" німецьку „Демократичну" республіку, а в тому, щоб зліквідувати західній Берлін, як вільний острів серед комуністичного моря. Суть совєтської пропозиції щодо створення „вільного міста" з західнього Берліну, схопив згаданий вгорі його посадник Віллі Брандт: Москва хоче, щоб американці, англійці і французи залишили західній Берлін, але, щоб совєтські війська були далі стаціоновані на території східньої Німеччини та вінком оточували західній Берлін, — безборонний, без чужого і власного війська, зданий на комуністичну ласку. Ясно, що було б тільки питанням найкоротшого часу — вмаршування до західнього Берліну „суверенного" комуністичного війська під охороною „союзницьких" совєтських танків.

В цій останній обурливій совєтській пропозиції вражає відразу найістотніший пункт: „вільне місто" має постати не з цілого обширу Берліну, але одної його західньої частини. Східня частина має надалі залишитись столицею підсовєтської східньої Німеччини та осідком совєтської військової командантури. Хрущов не вважав за потрібне прикрасити комедію „вільного міста" навіть такою декоративною вивіскою, як з'єдинення Берліну й виведення із його східньої частини совєтських військ. Навіть на терені одного Берліну Совєти не хочуть допустити до переведення демократичних виборів, які — очевидно — скінчилися б ліквідацію панування в ньому комуністичної кліки. Це обмежування „вільного міста" Берліну до його теперішньої західньої частини є таким абсурдом, таким перетягненням струни, що остання нота може обернутись в бумеранг, що вдарить Москву. Протягом визначених ультиматумом шістьох місяців може ще чимало дещо статися. Проте за той час не зміниться агресивний характер червоної Москви і не зміниться її засаднича політика — щораз дальшої експансії.

Найближчих шість місяців будуть напевне виповнені гарячковим шуканням злагоди у справі Берліну. Покищо всі дані вказують, що ці спроби доведуть тільки до дальшого загострення міжнародної ситуації, до якої постійно всіми способами змагає Москва, реалізуючи свої агресивно-імперіялістичні цілі.

БОРОТЬБА ПРОТИ ЗАНЕЧИЩУВАННЯ ПОВІТРЯ

18-го листопада ц. р. головний лікар ЗДА д-р Лерой Т. Бирні заявив, що на основі наукових дослідів стверджено певний причиновий зв'язок між деякими недугами, головним чином між пістряком, і занечищеним повітрям. Голова Уряду Публічного Здоров'я на першій Крайовій Конференції в справах занечищення повітря в готелі „Шоргем" у Вашингтоні виразно сказав: „Недуга пістряка може бути спричинена занечищеним повітрям". Д-р Бирні звернув увагу на те, що число смертних випадків від пістряка легенів в містах у два рази більше, як в сільських місцевостях. В районах із занечищеним повітрям більше смертних випадків від пістряка шлунку та стравоходу і від артеріосклерози.

Д-р Бирні признав, що досі ще не можна присягати на те, що занечищене повітря спричиняє згадані вище недуги, так само, як не можна ствердити безпосереднього причинового зв'язку між куренням тютюну і пістряком легенів, але „в піклуванні про людське здоров'я такий абсолютний доказ іноді приходить запізно". Чекати на цей доказ — це значить сприяти катастрофі.

Давніше стверджували, що так званий „смоґ" (англійське слово, створене з „смовк" — дим і „ґез") утворюється тільки над великими містами Каліфорнії. Тепер „смоґ" кожний може бачити і відчувати над багатьма американськими містами. Асистент декана медичної школи в стейті Огайо, д-р Шонсі Д. Лік, говорив про те, що пасажирські і вантажні авта щоднини „напомповують у місто Сієттл, Вашингтон, 100,000 тонн вуглецевого газу, коло 80 тонн двооксиду азоту і 4 тонни двооксиду сірки". А втім, кожна людина своїми легенями стверджує, яку погань мусить постійно вдихати, перебуваючи між автами, які своїми газами затруюють довкола себе повітря.

І ось чому чуємо щораз більше голосів, які вимагають, щоб автомобільні фірми, випускаючи нові моделі авт, якнайбільше дбали за людське здоров'я, а не думали лише про їх швидкість та економічність. Представник Моторової Компанії Форда, Джеймс М. Чендлер, заявив, що автомобільна промисловість думає над тим, щоб знайти засоби „контролювати хоч частинно всі ті гази, які виходять із авт". Але перед тим — заявив він — треба ще розв'язати численні інші проблеми.

Представник федерального уряду, секретар здоров'я, виховання і добробуту Артур С. Флеммінґ, заявив, що він добиватиметься поширення і продовження закону з 1955 року про боротьбу проти занечищення повітря. Цей закон втрачає важність 30-го червня 1960 року, але Флеммінґ пропонуватиме його зміну вже в найближчому Конґресі, який почне працю 7-го січня. Згідно з цим законом федеральний уряд зможе кожного року впродовж 5-ох років видавати по 5 мільйонів долярів на допомогу стейтам і містам у поборюванні занечищеного повітря, на широке переведення наукових і технічних дослідів у цьому напрямі. Секретар здоров'я закликав також громадянство і приватні інституції подумати над створенням окремого фонду, призначеного для цієї ж цілі. Його департамент, заявив він, буде якнайтісніше співпрацювати з цим фондом.

Представники численних громадських груп домагалися на конференції повести рішучу боротьбу проти занечищення повітря в містах. Із лікарських кол підносилися голоси, які вимагали широкого освідомлення громадянства в небезпеці, яку спричиняє нечисте повітря. Професор органічної хемії в Каліфорнійському Технологічному Інституті, д-р Арі Гааген-Смит, сказав: „Треба використовувати всі засоби — приватні, урядові і промислові — в боротьбі за чистоту повітря, треба вишколити для цієї справи відповідний персонал". Щоб громадянство скорше зрозуміло небезпеку, треба негайно опублікувати всі матеріяли в цій ділянці, які досі відомі були тільки поодиноким приватним особам.

Представник Ню Йорку С. Л. Генавер нарікав на те, що існуючі методи аналізи повітря недостатні, занадто дорогі і забирають забагато часу. А делеґат Каліфорнії, д-р Мелком Г. Мерріл заявив, що дотеперішні досліди дали важливі ствердження, що занечищене повітря дуже шкідливе для людського здоров'я, і що такі недуги, як астма та пістряк, належать до недуг, спричинюваних „смоґом".

Наради у Вашингтоні вже знайшли свій відгомін. І так, дорадник Міжстейтової Санітарної Комісії стейтів Ню Йорку і Ню Джерзі, Волтер С. Купер, запропонував, щоб дев'ять східніх стейтів негайно зорганізували спільну комісію в справі боротьби із занечищенням повітря. До цих стейтів мали б належати: Ню Йорк, Ню Джерзі, Массачусетс, Ровд Айленд, Коннектикат, Пенсилвенія, Делаваре, Мериленд, Вірджінія і Дистрикт Колумбія.

Покищо наука не знає певного способу, як лікувати людей, які щороку вмирають на цю жахливу недугу, що її названо пістряком. Але наука вже починає дошукуватись тих причин, які її викликають, і це передусім — курення тютюну та занечищене повітря. Організоване громадянство повинно подбати, щоб нечисте повітря було зліквідоване для добра загалу. Про це повинні дбати всі люди, бо це ж вони у великій мірі занечищують повітря.

ЩОВЕЧОРА...

Щовечора димок
здіймається з долини,
Оповизаючи
притишені маслини,
Щовечора дзвенить
прозорий дзбанок твій
Над тихим джерелом,
що в теплій мураві
Дзюркоче й пеститься.
Щовечора приходжу
В твою хатину я
і господиню гожу
Вітаю радісно
при огнищі яснім.
Та хвиля — і другий
мене чекає дім:
Там серед гір стрімких,
де поросла кедрина,
Стрічає клекотом
мене сім'я орлина.

М. РИЛЬСЬКИЙ

ЩЕ ОДНА АФЕРА З РОСІЙСЬКИМИ ПОВОРОТЦЯМИ

До довгого ряду російських поворотців — усяких Корольковпх, Самойлових, Безбабнових, Козміних, Левченків та інших, — які останніми роками вернулися до Совєтського Союзу, приєдналися останнім часом два чергові еміґрантські діячі, уже з-поміж найновішої російської еміґрації. Один з них — колишній офіцер совєтської армії, а потім, уже на еміґрації, діяч Центрального Об'єднання Післявоєнних Еміґрантів (ЦОПЕ) і співробітник радіо „Визволення" Іван Овчінніков. Другий — колишній артист совєтського цирку і потім працівник друкарні ЦОПЕ та співробітник радіо „Визволення" у Мюнхені Віктор Ільїнський.

Поворот обидвох під „опікунчі крила" совєтського Комітету Державної Безпеки чи, точніше кажучи, їх відкликання, бо ж немає сумніву, що обидва були вислані совєтською розвідкою для праці в ЦОПЕ й НТС, большевики використали для влаштування своєрідного циркового видовища, інсценізованого відомим берлінським Комітетом за поворот на родіну.

Виведено оте циркове видовище на пресовій конференції, скликаній у Берліні 18 листопада ц. р. відділом преси совєтського посольства при уряді т. зв. Німецької Демократичної Республіки. В конференції взяло участь понад 300 західніх журналістів, які сподівалися, що совєтське посольство виступить із якоюсь офіційною заявою у зактуалізованій останніми подіями справі Берліну.

Широке звідомлення про цю пресову конференцію і про „підступи американської розвідки" подали за ТАСС-ом московські „Правда" й „Ізвєстія" з 19 листопада. Відкрив її пресовий аташе совєтського посольства Ю. Бебуров, який ствердив, що конференцію скликано на бажання Комітету за поворот на родіну, і що проводитиме нею і представить обидвох поворотців голова цього комітету генерал С. Вишневський, який, до речі, замінив на цьому становищі дотеперішнього голову ген. Міхайлова. Ген. Вишневський поінформував присутніх про „підривну діяльність", що її провадять американські „імперіялістичні кола" з допомогою різних еміґрантських політичних організацій, таких, як ЦОПЕ, СБОНР, НТС та інші, і представив журналістам Овчіннікова й Ільїнського, які, мовляв, перебуваючи закордоном у службових справах (до службових справ зарахував Вишневський і циркові виступи Ільїнського на Заході), перейшли на Захід і взяли активно участь у підривній роботі проти своєї „родіни", але, „пізнавши брудні методи антисовєтських провокацій", покаялися, визнали свою вину і виявили бажання вернутися.

З черги справжню казку з 1001-ої ночі розповів журналістам Овчінніков. Згідно з його розповіддю, німецька поліція передала його американцям, які довго не надумуючись, перевезли його військовим літаком до Франкфурту над Майном, поселили там в американському приміщенні і протягом чотирьох місяців намагалися видобути з нього докладні інформації про совєтські війська у Східній Німеччині та про інші справи шпигунського характеру. Згідно із своїм свідченням, Овчінніков протестував, відмовлявся давати будь-які інформації, але коли йому загрозили, що його виявлять, як... совєтського аґента, то він був „примушений розповісти все, що знав". Все ж таки на передану в квітні 1956 року пропозицію американської розвідки стати її аґентом, Овчінніков нібито не пристав, не зважаючи на обіцянку великих грошей. Тоді американські аґенти познайомили Овчіннікова з провідниками НТС, Поремським, Околовичем та Романовим, які негайно ж — уже таки з квітня 1956 року — заанґажували його до праці в ЦОПЕ, де він і працював до червня 1957 року. З ЦОПЕ після 14 місяців наполегливої праці, в ході якої він переконався, що ця організація „існує на американські гроші і що її роботою керують американці", він перейшов у жовтні 1957 року до радіо „Визволення", визнавши, мабуть, можливою свою співпрацю в установі, втримуваній цілком відкрито американцями і на американські доляри. Працюючи в радіовисильні, Овчінніков на протязі знову ж таки цілого року розкрив „невідомий нікому секрет", що керівниками її є самі ... американці, і що характер та напрямні радіопересилань встановлюють інструкції, одержувані з Вашинґтону та Ню Йорку. Як співробітника радіо „Визволення" НТС-івські провідники стягнули Овчіннікова на ославлений газький „Конґрес за права і свободу Росії" і змусили його там виступати, представляючи, як видатного російського еміґрантського „громадського діяча". Беручи участь у Конґресі, Овчінніков знову виявив просто таки геніяльну проникливість: він ствердив, що цілий той „конґрес" був влаштований на американські доляри. Вся ця співпраця Овчіннікова з „людьми, які готують агресивну війну проти совєтського народу", викликала у нього ... сором, і він вирішив ... вернутися на „родіну".

Подібну історію розповів журналістам і циркач Віктор Ільїнський. Він „втік на Захід", скориставши з переїзду совєтського цирку до Бельгії. Західньо-німецька поліція, якій він віддався в руки, „негайно ж (так само, як Овчіннікова) передала його американській розвідці. Аґенти цієї розвідки — не зважаючи на те, що він тільки циркач, почали вимагати від нього інформацій про совєтські військові з'єднання, про летовища і воєнну промисловість, а потім запропонували йому вчитися в американській шпигунській школі. Відмовившися від таких приваблливих пропозицій, Ільїнський мусів „жалюгідно животіти" на гроші, одержувані від Толстовського фонду, поки не пригорнуло його знову ж ЦОПЕ, влаштувавши на працю у своїй друкарні. На становищі друкарського працівника Ільїнському повелося виявити незвичайні секрети: що не тільки друкарня, але й уся праця головачів ЦОПЕ ведеться на гроші американської розвідки, і навіть ствердити, що „до ЦОПЕ реґулярно надходили скрині з бальонами для випускання їх з летючками на територію Східньої Німеччини і СССР". Потім, знову ж згідно з ритуалом, опрацьованим совєтським КҐБ, Ільїнського передано на працю в радіо „Визволення" у Мюнхені, де він, працюючи техніком-оператором, підслухував і записував радіорозмови між кораблями совєтської Північної морської фльоти. Не бажаючи далі залишатися на Заході в становищі „безправної істоти, з якою американська розвідка робить, що хоче", Ільїнський, як і Овчінніков, вирішив „розірвати з антисовєтським болотом і вернутися з покаянням на родіну".

Приголомшені „ревеляціями" Овчіннікова й Ільїнського, західні журналісти поквапно розійшлися, кленучи совєтське посольство за втрачений час і за те, що їх так спритно воно підвело своєю „пресконференцією".

Лев Ясінчук

МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В ЗДА

З кінцем жовтня ц. р. розіслала Шкільна Рада при УКК обіжник, в якому повідомляє приналежні до неї школи про справи, що про них радили представники тих шкіл на спільній конференції 26 жовтня 1958 р. У згаданому обіжнику, в останній, 18-ій точці про вислід конференційних нарад читаємо: „Прийнято резолюцію в справі домагання впровадити в державних школах ЗДА навчання української мови, якщо знайдеться наших учнів 20-30. Внесок на резолюцію подав інсп. Л. Ясінчук".

Заторкнуте в цьому повідомленні питання є, на мою гадку, такої ваги, що повинно бути пояснене кожній українській людині, бо ж в ньому мова про те, що глибоко ворушить кожного українця, який бажає, щоб якнайдовше, чи й назавжди, був затриманий в ЗДА український елемент, щоб в потребі донести й передати його Україні як „дар весільний"; це справа, яка повинна цікавити не тільки самих педагогів, чи самих батьків, але й широкий український загал, що, приневолений обставинами, розірвав безпосередній зв'язок з Рідним Краєм, але не хоче здавати позиції національної самобутности поза ним. Отже, до речі.

Після першої світової війни великими зусиллями, коштами та жертвенністю вчителів творилися в ЗДА школи різної форми й типу при українських організаціях, головно при парохіях. Ці школи залежали від доброї волі чи розуміння батьків. Без спільноґо, одноцільного проводу, процес і вислід навчання в тих школах був різний, залежно від учительських сил. Щоправда, були навіть спроби об'єднати існуючі школи, але вислід тих заходів був радше формальний, бо, щоб у школах постала одноцільність, треба вчителів однакової підготови, а до цього було далеко. А втім, навіть і сьогодні не всяка підготова дає добру підставу до навчання в українській школі. Пригадаймо собі, які вимоги ставило українське громадянство колись у краю відносно якости вчителя. Я сам перебрав був клич німецького педагога Ферстера відносно школи і, перемінивши його на український, пустив у світ за посередництвом „Рідної Школи": „В українській школі — український учитель". Очевидно, український душею й серцем, а не по метриці! Чи в усіх наших теперішніх школах під цим оглядом все в порядку, про це вже підносилися голоси на різних місцях. До відрадних явищ треба зарахувати, що в останньому часі під тиском прилюдної опінії справа покращала. Але все ж таки є познаки, що громадськість ставить ще вищі вимоги до існуючих українських шкіл.

Після другої світової війни, коли розвиток українських шкіл на цьому терені був щонайменше в застої, прийшли десятки тисяч нових людей, для яких рідна школа була чимсь самозрозумілим; вони вдержували її навіть по таборах, не раз відмовляючи собі майже в усьому іншому. І від тоді школи і кількість учнів в них почали зростати, підноситися на чимраз вищий рівень. При всіх закидах щодо громадської байдужости, таки мусять навіть вічні песимісти признати, що ми не падаємо. Сьогодні сама Шкільна Рада об'єднує 55 шкіл і курсів українознавства, затруднюючи 180 учителів для поверх 3880 учнів. При цьому треба відмітити, що Шкільна Рада існує всього п'ять років і що не всі громадські школи є під її орудою; в самій гр.-кат. Митрополії — як подає „Свобода" з 1-го листопада ц. р. — працює 29 цілоденних шкіл з тисячами дітвори, а крім того є 3 гайскули, 2 каледжі й дві семінарії. Це — велетенський дорібок, осягнений спільними зусиллями духовної влади й мирян. Парохіяльні школи мають здебільша власні більше чи менше відповідні шкільні будинки. Натомість громадські школи мають чи не найбільше клопоту саме з приміщенням.

Якщо брати під увагу питання удержання вчителів то ця, здавалося б, найтрудніша справа спричиняє розмірно найменше клопоту. Це тому, що наші вчителі не ставлять високих матеріяльних вимог. Вони звичайно пристають на розподіл остатків з впливів школи, що залишається після оплати за приміщення, світло, паливо, прислугу, канцелярійне приладдя, а то й інвентар. А коли їм цього не вистачає на прожиток, то не страйкують, а шукають додаткової роботи якогонебудь „портера" чи „вачмана" на ніч.

При таких умовах маємо тут, у ЗДА, українські цілоденні школи (звичайно — парохіяльні); школи, де відбувається навчання кожного дня для всіх записаних дітей (таких дуже мало); і школи, де наука відбувається вправді кожного дня, але не для всіх дітей, для одних у такі то дні, для інших в інші.

Завдяки доборові вчителів і їхній таки справді жертвенній праці шкільні висліди бувають над сподівання. Деякі з тих шкіл (громадсько удержуваних) мають ще й вищі кляси курсів українознавства, які кінчаються навіть іспитами зрілости (матурою). Замітне, що до деяких громадських українських шкіл вчащають діти і з українських парохіяльних шкіл. Вони заклясовані не на основах своєї корінної школи, але на основах опанування українознавчого матеріялу.

З представленого стану можна уявити, які великі зусилля виявляє спільнота для вдержання таких шкіл, і яка їхня майбутність, коли не буде нового нарибку.

Чи так мусить бути, як було дотепер? Чи мусимо ми вповні приміновувати давно набуту практику за зразком давнішої іміграції. Чи все дотеперішнє мусить залишитися на завжди як якесь „табу"? Нам видається, що вихід можна знайти, вихід, який облегшив би наші тягарі і дав українській молоді кращі можливості навчання.

Американська Конституція, а за нею й більшість громадської опінії виступає проти всякої дискримінації, є за ін-

(Закінчення на стор. 3-тій)

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ХОР ІМ. СВ. ВАРВАРИ У ВІДНІ

(3)

1-го листопада відбулася в церкві св. Варвари урочиста панахида за героїв, що впали у змаганнях за волю України. На панахиді співав чоловічий хор. Наступного дня відбулася академія з нагоди річниці Листопадового Зриву. Академія мала оригінальний характер. В своєму рефераті о. д-р Гавліч змальовав стрілецькі змагання, а мішаний жіночий і чоловічий хор, як і солісти Василь Янковий (тенор) та проф. Богдан Бережницький, ілюстрували реферат стрілецькими піснями. Пісні для цього вечора обробив як на хор, так і для челя, А. Гнатишин. І цю академію влаштувало Братство.

На цьому місці мушу згадати, що в нашому громадському житті зайшли зміни. Дотепер існувало тільки одно товариство, а саме церковне Братство, при якому гуртувалися українці католики і православні, чоловіки, жінки та дітвора, бо при Братстві засновано шкілку, при якій згуртувалася танцювальна група, що під проводом М. Остапчука виступила навіть на концерті в Маріяцелі. З ініціятиви наших щирих патріотів, які твердять, що чим більше товариств, тим краще буде процвітати українське громадське життя, створено: Український Жіночий Союз, Українське Культурне Товариство „Буковина" та Союз українців жертв світової війни. Можна дійсно тішитися тими „позитивними здобутками для українського громадського життя міста Відня", та коли ж біда, що нас так мало! Якби зібрати всіх українців разом, то навіть не вистачило б на пів маленького села.

Рік 1958

Заходом Братства відбувається концерт коляд і народних пісень. Крім хору, виступають солісти Мирослава Левицька і Вільгельм Баран. Слово про колядки сказав сенатор д-р Володимир Залозецький.

22-го березня відбувається концерт на честь Тараса Шевченка, який влаштовує вже комітет трьох товариств, а саме Братства, Союзу Українок і Буковини. Крім хору, грає струнний квартет Барана, який виконує народний квартет А. Гнатишина і Мирослава Левицька. Деклямацію виголосила Зоя Саксаганська, а реферат — проф. Василь Колотило.

Крім концерту, хор вже кілька місяців працює над програмою для фірми грамофонових платівок „Хвилі Дністра" в Клівленді, яку провадить завзятий ідеаліст Василь Ільчишин. Ця людина бореться за те, щоб здобути матеріяльні засоби й випустити в світ платівки високої вартости. Для цієї справи заанґажовано також нашу співачку, яка під цю пору тішиться найвищою славою в усіх оперних театрах Західньої Европи і виступи якої у віденській опері були знаменито відзначені критикою і знімками на мистецько-літературних сторінках віденської преси — Іру Маланюк. Рівнож на його бажання заанґажовано оркестру в числі 30 музик, що очевидно дуже дорого коштує. З релігійних пісень награно: „Сей день, его же сотвори Господь" — Бортнянського, „Покаяція отверзи ми двері" — Веделя, „Молитву за Україну" — Лисенка (з оркестрою), „Богородице Діво" — Гнатишина (з оркестрою), „Отче наш" — Дубенського, „Блажен муж" — (київського розпіву), „Святий Боже" (київського розп.) і „Через поле широкеє" — всі три в обробці Гнатишина. Із світських пісень з солісткою Ірою Маланюк, хором і оркестрою награно такі пісні: „Гей, у лузі червона калина" — обр. Гнатишина, „Дума про Нечая" — Д. Січинського, „Діброво зелена", „Умираю моя мати", „А мій милий умер", „Заграви блиском наш стяг сіяє" (партизанська) — обр. Гнатишина та „Нема в світі доокола" — обр. Я. Ярославенка. Крім цих пісень, наспівала Іра Маланюк: „Жита" — Н. Нижанківського, „Ой люлі" — В. Барвінського, „Ой гляну я, подивлюся" — М. Волошина, „Мені однаково" — М. Лисенка і „Мамо моя" — А. Гнатишина. Пісні ці були готові до випуску ще в травні, так що повинні появитися вже тепер на ринку на довгограйних платівках.

13-го квітня знято частини із нашої Служби Божої з о. д-ром Гавлічем, хором та вірними на телевізію.

В пятницю 25 квітня відбулася урочиста Служба Божа у нашій церкві в приявності кардинала Тіссерана, який прибув до Відня з нагоди вручення йому почесного титулу доктора у Віденському університеті. Службу Божу відправив о. д-р Гавліч в асисті 10 священиків. По Богослуженні висказався кардинал Тіссеран перед о. д-ром Гавлічем та іншими отцями, що йому надзвичайно сподобався спів хору. На цій Службі Божій був також присутній патер Беда, який опісля запросив наш хор до участи в торжестві перебрання протекторату над базилікою в Маріяцелі.

Але тут в нашому громадському житті зайшла знову зміна. Цим разом некорисна. Ще на свяченім у 1957 р. яке влаштувало Братство, голові, що промовляв до гостей, вихопилося з уст невдале речення, яке іскрою впало на перо котрогось із наших анонімних дописувачів до преси. І так, як геніяльний Бетговен зумів з одної музичної фрази розбудувати цілу симфонію, так наш майстер пера, підхопивши це речення (яке по правді кажучи, міг кожен інакше зрозуміти), злорадно роздув його до великої статті, змішавши з болотом ім'я нашої заслуженої людини. Ніхто й не сподівався, що у Відні живе такий здібний писака, бо за всі часи братської діяльности він ані не мукнув. Ціла справа закінчилася тим, що голова усунувся від усякої громадської роботи. Скликано надзвичайні загальні збори і вибрано головою чільного громадянина нашої колонії, д-ра Михайла Шлемкевича.

30-го і 31-го серпня відбувається проща до Маріяцелю, про яку писалося в нашому журналі. Кореспондент Ростислав Виспянський у своїй статті в журналі „Наша Мета" з 13 вересня ц. р. висло-

(Закінчення на стор. 4-тій)

МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В ЗДА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

теґрацію всякої молоді в американських школах. Конституція голосить, що кожна одиниця має право на освіту, а вже доказана в практиці педагогічна істина повчає, що освіта приймається найлегше в рідній мові, навіть тоді, коли її щойно треба вивчити. Беручи це все до уваги, нам треба висунути й обстоювати аж до успішного вислїду такі вимоги в ЗДА:

1. В американських публічних школах до каледжів включно — ввести окремі години на українську мову (включно з українознавством) для українських дітей і для таких не-українців, що того бажали б собі;

2. Вчити повинні цього предмету українські вчителі, що живуть у ЗДА;

3. Ті вчителі мають бути оплачувані з публічних фондів;

4. Подбати про доповнення кадрів українських учителів на публічні кошти, при чому шкільна влада могла б використати для цієї потреби можливости Українського Технічного Інституту;

5. Українці повинні бути покликані до американських органів, що керують шкільництвом на даному терені;

6. В місцевостях, де українських дітей менше від мінімальної кількости, дозволити користуватися безкоштовно українським дітям приміщенням у місцевій публічній школі, без обов'язку настановлення й оплати українського вчителя;

7. Для осягнення вищого ступня українознавства залишити дотеперішній, приватний характер шкіл чи курсів.

Про ці всі справи говорить резолюція, яку згадує названий на початку обіжник Шкільної Ради. Для повноти предмету цю резолюцію треба навести повністю, тим більше, що вона містить і деякі вимоги та напрямні для нас самих. Ось вона:

„Стоячи на становищі повної толеранції і проти всякого типу дискримінації не тільки расової, але й національної, релігійної, політичної, та станової; визнаючи право кожної одиниці на освіту; виходячи з того неоспорного становища, що освіту здобувається найлегше й найвидатніше в рідній мові; покликаючись на Конституцію ЗДА, що запевняє кожному свободу навчання; в переконанні, що такій могутній світовій потузі, якою є ЗДА треба громадян зі знанням різних мов світу, а в тому й мови українського народу, за величиною п'ятого в Европі; з огляду на те, що українці живуть під сучасну пору майже по всіх стейтах ЗДА і удержання для їхньої молоді окремих приватними коштами українських шкіл у відповідному числі не під силу, українське вчительство українських шкіл у ЗДА, зібране дня 25 жовтня 1957 р. на Делеґатському з'їзді Шкільної Ради при українському Конґресовому Комітеті, висловлює — на основі досвіду, набутого в дотеперішньому навчанні в українських приватних школах у ЗДА — такий погляд на справу українознавства української молоді в ЗДА:

1. Навчання українознавства української молоді повинно бути введене як обов'язковий предмет для українських дітей у тих американських початкових школах, де записалося щонайменше 20 українських дітей, а у вищих школах (гайскулах) для 30 українських дітей;

2. для тих дітей повинні бути відведені окремі години з окремими вчителями, і платними з публічних фондів;

3. для навчання українознавства покликати в першу чергу вчителів-українців, що живуть у ЗДА;

4. подбати про доповнення на на публічні кошти рядів українських учителів у відповідних навчальних закладах, між іншим у Виділі Гуманістики на Українському Технічному Інституті в ЗДА;

5. покликати до керівних органів американського шкільництва відповідних українських педагогів;

6. дати безкоштовне місце для навчання українознавства українських дітей в публічних шкільних будинках таких місцевостей, де нема відповідного числа (20-30) українських дітей.

Делеґатський З'їзд Шкільної Ради звертається до свого Патрона — Українського Конґресового Комітету — з закликом і проханням взяти повищі тези поміж найважливіші свої завдання, передбачені на найближчий час, з метою — провести їх у життя як для добра самих Злучених Держав Америки, так і для розвитку української культури, що вже дотепер вклала стільки корисних перлин в загально-американську культуру".

Додаткова резолюція

„Делеґатський З'їзд Шкільної Ради звертається до всіх українських організацій на терені ЗДА і до окремих громадян з щирим і надійним закликом: до часу здійснення тез відносно навчання українознавства в ЗДА згідно з тезами, дорученими Українському Конґресовому Комітетові, виявити якнайвище зрозуміння й найтеплішу прихильність до існуючих приватних українських шкіл всякого роду й типу і докласти всіх зусиль на те, щоб уся українська молодь користала повністю з навчання в існуючих чи будучих таких українських школах".

Нам нема чого оглядатися, чи інші національні групи поставлять коли подібні вимоги, чи ні. Ми свідомі того, що шкільництво в ЗДА це домена стейтів. Але — наші люди і наш провід сягають сьогодні майже всюди, а від наших голосів при виборах до всяких законодатних тіл ніхто не відмовиться. Перед виборами навіть цього року ми наслухалися стільки приємних фраз про культуру, про вклад українців у ЗДА від сприяючих нам кандидатів і їхніх спонзорів, що ми повинні те використати. Візьмім тільки до уваги, наприклад, програму задуманої діяльности вибранця на губернатора Нюйоркського стейту Нелсона Рокефеллера (як її подала „Свобода" з 24 жовтня ц. р.). В точці 3-ій тієї програми він, як республіканський кандидат, заявив, що треба „... присвятити більше уваги справі освіти й опіки над молоддю". От коли б так котрийсь з українських функціонарів республіканської партії запитав кандидата: „А як Ви ставитесь до питання про навчання української мови українських дітей, на публічні кошти?.." Вправді, ми хвилево втратили добру нагоду, але втрачене не пропало. Ще прийде рік 1960-ий, що певно буде з обох боків багатший на обіцянки. Отже не нехтуймо хоч би тільки обіцянками впливових американців, бо ті обіцянки. теж причиняються до ознайомлення американського загалу з нашою справою, а це — одна з перших основ нашої політики.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Сиракюз, Н. Й.

Листопадова Академія

Свято сорокаріччя Листопадового Зриву культурно-освітня секція місцевого Відділу УККА відзначила 2-го листопада урочистою Академією. Вже те, що при вході до залі всіх гостей зустрічали пластуни і сумівці в своїх одностроях, зразу ж творило урочистий настрій, бо кожен бачив дружню роботу юнаків цих двох наших організацій і радувався, що нарешті стаємо на правдивий шлях єднання всіх наших сил.

Заступник голови Відділу УККА п. Пігуляк звернувся до присутніх з привітальним словом, в якому відмітив, що всі наші сподівання на допомогу вільного світу нашій боротьбі за свободу нашому народові не здійснилися, бо вільний світ не тільки байдуже ставився до наших прагнень, а часто допомагав нашим ворогам подолати наші зусилля. Це навчило нас, і тепер ми в першу чергу розраховуємо на свої сили, тому перед нами завдання сили ці об'єднати, бо лише при цій умові ми переможемо. Привітання закінчилося і до салі полинула урочиста мелодія Стрілецького маршу, розсунулася куртина і присутні побачили осінне жовте листя, яке падало зверху на долівку сцени, а в глибині сильветку величного Собору св. Юра, що чітко вимальовувався на куртині, нагадуючи нам те місто, де розгорнулися історичні події. Звуки Стрілецького маршу міцніють, на сцену виходить група дівчат СУМ-у в національних строях і починають деклямувати вірш Северина Черкасенка: „В День Першого Листопада". Група чуло реагує на кожну думку, проказану тою чи іншою учасницею, а найбільш важливі слова віршу підкреслюють відповідним рухом цілої групи. Тому кожне слово вірша доходить до слухача, і не дивно, що кінцевий заклик учасниць до присутніх: „Не ридай, а здобувай!" покривається бурхливими оплесками.

Куртина сходиться і до слухачів виходить пан-отець Петро Смик з святочною доповіддю. Сам пан-отець є учасником Листопадового Зриву, і тому всім було особливо цікаво почути про причини що не дали можливости закріпити Незалежність нашої Держави; проголошену всім народом наших західніх земель. Він з'ясував як Польща, що сама щойно здобувала для себе державу, з допомогою Франції придушувала прагнення Свободи у нашого народу. Тож вільні західньо-европейські держави спільними силами придушили наше прагнення мати Незалежність, але історія лишила нам два важливих тогочасних документи: це відозва Української Національної Ради, якою сповіщено про перебрання влади до своїх рук, і пастирське послання нашого Великого Митрополита Андрея Шептицького, що ним він привітав створення Української Держави. „З волі Всемогутнього і Всемилостивого Бога в Трійці Єдиного зачалася нова доба в житті Державної Соборної Самостійної України ..." Тож як за часів Гетьмана Богдана, так і тепер, наші високі церковні достойники Божою Бляґодаттю освятили наше прагнення мати свою Незалежну Соборну Самостійну Українську Державу." Тому кінцеві слова святочної доповіді були логічним висновком ходу історичних подій: „Українці будуть вести безпощадну невпинну боротьбу за свою рідну Українську Державу ... і вони переможуть! Ти ж нас, Христе-Царю, благослови на цю боротьбу, а Небесна Матінко, наша Покрово, нам допоможи!" І мусимо сказати, що нам дуже рідко приходилось чути таку змістовну, повну глибокої віри в святість наших прагнень і твердою надією на близьке здійснення їх, що ними наповнене було кожне слово святочної промови-доповіді нашого старенького, всіми глибоко шанованого пан-отця Петра Смика.

І знову розійшлася куртина, але тепер на сцені була Львівська ратуша, що на ній майорив наш національний прапор, а навкруги дати, які свідчили про 40-роковини знаменної історичної події. Дівоча група Пласту, що виступала в своїх одностроях, почала концертову частину Академії спільною деклямацією вірша Богдана Лепкого: „Заклик". П-на Петрина Бура при акомпаніяменті п-і Круль проспівала „Аве Марія" та в італійській мові арію з опери: „Мадам Батерфляй", показавши прекрасне володіння своїм гарно поставленим голосом. Потім п. Микола Головченко з експресією продеклямував: „До друзів", а п-ні Володимира Смик вірш Романа Купчинського: „Перше Листопада". Ми завжди радо зустрічаємо кожен виступ п-ні Володимири Смик, що найскладніші для передачі вірші нашої літератури по-обробленій формі. Тому не дивно, що присутні кожен вихід її на сцену зустрічають оваціями. Далі був сольовий виступ наймолодшої учасниці Академії п-ни Марти Кузьми, що виконала на роялі „Думку" муз. Присовського, показає слухачеві в досконально завши доскональне володіння інструментом. Окремо відмічаємо два виступи нашого чоловічого хору: „Сурми" під керуванням п-ні Олени Кокодинської, який проспівав чотири пісні, а саме: „Стрілецьким шляхом" муз. Гайворонського, „Гей ви, стрільці січовії" в обробці Леонтовича, „Засвистали козаченьки" в обробці Ревуцького та марш Гр. Китастого „Вставай народе!". Мусимо відмітити, що наш хор придбав собі прекрасний супровід, бо при фортепіяні була п-на Маріянна Бурак, що своїм акомпаніяментом гарно відтіняла найскладніші хорові нюанси. Учасник хору п. Дмитро Лозинський перед цією останньою піснею продеклямував вірш „Україні", закінчивши його словами: „... з розкутих рук знов вийде Рідна Влада, і вільний стане люд, і вільний Край буде!" і тут хор почав заклик Китастого: „Вставай народе!". Тож виступ п. Лозинського і заклик хору з'єдналися в одному пориві до щасливого майбутнього нашому народові, і це передалось всім присутнім, тому почався спів нашого Національного гимну, чим і закінчено урочисту Листопадову Академію.

М. О.

Геммонд, Індіяна

Відзначення 40-річчя Листопадового Зриву

9-го листопада українська громада відзачила 40-річчя Листопадового Зриву окремою Академією в великій, новозбудованій українській залі при церкві св. Михаїла при Колумбія Евню.

Академію влаштував Відділ УККА в Гемонді при допомозі оркестри СУМА з Шикаґо під проводом проф. Ів. Барабаша, і мішаного хору „Верховина" під проводом М. Семків з Боринсай та жіночого хору Осередку СУМА південь під проводом пані М. Ґалан з Боринсай, Ілл.

Свято відкрив в присутності 300 осіб голова місцевого Відділу УККА п. Гр. Петрина привітом гостей і всієї святочної громади та представив живих учасників Листопадового Чину, як теж згадав тих, що впали в тій славній боротьбі, яких пам'ять вшановано мовчанкою і повстанням з місць.

Академію почала Оркестра СУМА відіграванням американського і українського гимнів. Святочне слово сказали запрошені гості, пп. Г. Дронь з Боринсайт — українською і д-р М. Головатий з Ґері англійською мовами. Промови були зворушливі своїм змістом, а д-р М. Головатий закликав всіх присутніх батьків продовжувати той започаткований чин, через українську рідну школу, яка вчить і виховує наших дітей.

Учень української рідної школи В. Возняк віддеклямував вірш „Козак". Мішаний хор „Верховина" під проводом п. М .Семків відспівав „Україно - Мати, кат сконав", а жіночий хор Осередку СУМА - південь під проводом п-і М. Ґалан відспівав „Нема в світі" і „Синя чічка", за що дістали гарячі оплески. Б. Возняк знов деклямував „Син України".

Другу частину програми вповності виповнила оркестра СУМА з Шикаґо під проводом проф. І. Барабаша, яка відограла ряд композицій Билова, Барабаша і Артимовського. Публіка гураґанними оплесками дякувала дириг. Барабашеві, який мусів грати на додаток.

Від місцевого Відд. УККА п. М. Возняк подякував всім аматорам і учасникам свята. Програмою проводив п. Ст. Пилипчак.

М. Возняк к-р

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 20-ти мільйонового майна організації! Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 2-го листопада 1958 року,

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ І НЕЗАБУТНІЙ МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ,

бл. п. МИТРОФОРНИЙ ПРОТОЄРЕЙ

о. МИХАЙЛО ЗАПАРИНЮК

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку Високопреосвященнійшому Владиці Митрополиту Іоанну, Високопреосвященному Архиєпископові Мстиславові, всім Високопреподобним і Всечесним Отцям, що відслужили сумні Похорони дня 6-го листопада 1958 р., та за вислови співчуття у нашому родинному горю.

У цьому великому і важкому горю, ми дізнали багато співчуття устного і писемного від Друзів і Приятелів, за що Їм, цією дорогою, бажаємо висловити нашу найсердечнішу подяку.

Щиро дякуємо нашим Приятелям і Знайомим, що приїхали на Похорони з дальших сторін, Клівленду, Джансон Ситі, Филаделфії, Честеру, Нюарку, Ню Йорку і Ковтсвил.

Дякуємо всім за пожертвовані Св. Служби Божі, квіти, пожертви на Церкву-Пам'ятник в Бавнд Бруку і за теплі та сердечні слова розради.

Особливо гаряче дякуємо Урядові Парафії Пресв. Тройці в Трентоні, всім її Членам, за численну участь в Похоронах, а головно велика подяка Сестрицтву, за те, що кожного дня угощало священиків і позамісцевих гостей, а на останку справило сумну трапезу для всіх учасників Похоронів.

Хай Бог благословить Вас Усіх і сторицею нагородить Вам.

Горем прибиті:

Дружина — МАРІЯ ЗАПАРИНЮК
Донька — МАРІЯ з мужем ІВАНОМ
Син — ІВАН з дружиною ОЛЕЮ
Донька — АДЕЛЯ з мужем ЕДВАРДОМ
Син — Діякон МИХАЙЛО з дружиною АННОЮ
Донька — ІВАННА

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 12.

Д-р Б. Олесницький, Нюарк	$ 50.00	А. Іванічка, Гадлей	2.00
Інж. Л. Ясінчук, Ню Йорк	10.00	С. Задорожний, Пасейк	2.00
М. Кісіль, Джемейка Пл.	10.00	К. Зепко, Акрон	2.00
І. Криницький, Бруклин	10.00	О. Зепко „	2.00
Д-р Р. Осадчук, Торонто	5.10	А. Зепко, „	2.00
Н. Шишка, Бейон	5.00	І. Слука, Джерзі Сиҭі	2.00
І. Врублевський, Бруклин	5.00	Н. Шевчук, Менвіл	2.00
В. Смолошинський, Бетнейдж	5.00	Б. Білинський, Шикаґо	2.00
П. Савка, Ніксон	5.00	М. Куликовський, Бентон Г.	2.00
Г. Перець, В. Шикаґо	5.00	О. Караван, Шикаґо	2.00
С. Кашуба, Гадсон	5.00	Б. Робак, Нюарк	2.00
В. Душник, Ню Йорк	5.00	А. Глушевський, Монтреал	2.00
І. Кокольський, Вунсакет	5.00	М. Волошин, Бейон	2.00
Д-р І. Мартинюк, Ню Гейвен	5.00	В. Маціринський, Монака	2.00
П. Марцнович, Кентон	5.00	М. Романчук, Стайвесант	2.00
П. Деркач, Джемейка	5.00	Ю. Самборський, Вунсакет	2.00
В. Шеремета, Дітройт	5.00	Т. Чагарин „	2.00
І. Савади, Шикаґо	5.00	О. Литвинець „	2.00
В. А. Пресковнч, Ансонія	4.00	П. Гук „	1.00
М. Ратушний, Ґарфілд	3.00	М. Заплітний „	1.00
Д. Решетар, Іпсиланті	3.00	М. Фірман „	1.00
Д-р Є. Веремчук, Вунсакет	3.00	І. Чагарин „	1.00
С. Лисак, В. Гемстед	2.00	В. Киндифордський „	1.00
С. Грах, Бінґгемтон	2.00	В. Петришин, Рачестер	1.00
М. Костів, Лос Енджелес	2.00	Н. Гловацький, Вунсакет	1.00
С. Дзубатий, Ірвінгтон	2.00	С. Канука, Трентон	1.00
П. Ракочий, Когоес	2.00	М. Ґорват, Трентон	1.00
І. Барна, Когоес	2.00	І. фаль, Аллентавн	1.00
М. Ворона, Ґлендейл	2.20	К. Боковець, Ґарфілд	1.00
М. Дорош, Нюарк	2.00	О. Дрозд, Маямі	1.00
М. Ґураль, Юніон	2.00	Є. Грицунь, Ниаґра Фолс	1.00
І. Стрілка, Джірард	2.00	К. Бойчук, Шикаґо	1.00
С. Паньків, Шикаґо	2.00	В. Бойчик, Филаделфія	1.00
І. Микитка, Ніксон	2.00	Г. Мисак, Перт Амбой	1.00
С. Цимбала, Бруклин	2.00	Т. Скоробогатий, Лоді	1.00
І. Патуляк, Джерзі Сиҭі	2.00	В. Яременко, Филаделфія	1.00
І. Білоус, Дітройт	2.00	Ю. К., Альфа	1.00
Г. Рейнгардт, Стейплетон	2.00	о. П. Білон, Дженетте	1.00
Г. Тепер, Вунсакет	2.00	Л. Негрецький, Нюарк	1.00
І. Крупка, Гемтремк	2.00	М. Леус, Мінneаполіс	1.00
А. Гнатів, Міннеаполіс	2.00	Ю. Пепок, Сеймор	1.00
П. Хомицький, Шикаґо	2.00	Разом	$ 264.30
С. Волянський, Бріджпорт	2.00	Раніше проголошено	$ 2,747.75
		Разом	$ 3,012.05

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ЗУСТРІЧ „СВОБОДИ" З ГРОМАДЯНСТВОМ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

цілком безкоштовно позичило на цю зустріч потрібну посуду. Кінцеві фінансові підрахунки зустрічі будуть зроблені в найближчих днях і їх результат буде поданий до загального відома.

Сама зустріч відбулася згідно з програмою. Започаткував її відчитанням першої статті з першого числа „Свободи" з-перед 65 років дир. Йосип Гірняк, а головний предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин, вітаючи гостей, говорив про необхідність „Свободи" для УНСоюзу, як і УНСоюзу для „Свободи". Ред. А. Драган виясник коротко, що ціллю зустрічі не є відзначування ювілею „Свободи", а тільки використання тієї нагоди для популяризації деяких проблем української культури та збірки фондів на створений недавно при ЗУАДКомітеті Допомоговий Літературний Фонд. Всч. о. З. Бачинський з місцевої української католицької церкви св. Петра і Павла провів молитву, а ред. Іван Кедрин-Рудницький, який проводив програмою зустрічі, ред. Богдан Кравців та опісля гол. секретар УНСоюзу д-р Я. Падох на переміну представили приявним кілька десятків найвидатніших гостей з різних ділянок українського культурного, політичного та громадського життя. Раніше п. Д. Галичин представив приявних членів Головного Екзекутивного Комітету та Головного Уряду УНСоюзу. Великою атракцією програми були гостинні виступи п-ні Марії Лисогір, яка при фортепіяновому акомпаніяменті п. Ольги Дмитрів відспівала кілька пісень, директора Йосипа Гірняка в ролі Гриця Зазулі та письменника-гумориста Миколи Понеділка, який разом з п. Квіткою Стецюк керував розваговою програмою. В „живій ,Свободі'" були пляновані виступи редакторів: Івана Кедрина, Богдана Кравцева, д-ра Луки Луцева, д-ра Юрія Старосольського з Вашинґтону, Івана Керницького, проф. Володимира Барагури, Остапа Тарнавського, проф. д-ра Едварда Жарського, проф. Кларенса Меннінґа, Степана Шумейка, д-ра Ярослава Падоха та А. Драгана, але з уваги на час свої короткі коментарі прочитали лише сім перших авторів. Всі ці матеріяли будуть поступово надруковані в „Свободі". Ред. Григорій Костюк, голова Об'єднання Українських Письменників „Слово" та голова Допомогового Літературного Фонду виголосив коротку промову про очолюваний ним Фонд та про його потреби. Коротке слово сказав приявний на зустрічі ректор Українського Вільного Університету проф. д-р Іван Мірчук. Між приявними був ще інший гість з Европи, світової слави український мистець Олекса Грищенко. Про свій досвід у совєтській в'язниці говорив коротко відомий молодий американський доповідач і автор Джан Гваста, який заповів продукцію телевізійного фільму на українські теми. Власником образу — „Гуцулки" Миколи Івасюка, чи — як це представляв незрівняний керівник розвагової програми Микола Понеділок — „Дівчина чекає свого милого", став п. В. Клавсник, енергійний союзовий діяч з Бруклина, на білет ч. 65. Микола Понеділок вбачає в тому таємничу „логіку припадку", бо зустріч відбувалася саме в 65-річчя „Свободи". Великою атракцією розвагової частини були палка промова і виступ „найкращого учня Школи Танців Василя Авраменка" — як це він сам назвав — себто самого маєстра Авраменка, який відтанцював сольо гопака.

● **В Англії** панувала в минулий вівторок така густа мряка, що літак віце-президента Ніксона спізнився на дві години. Не мігши приземлитись під Лондоном, він причалив на летовиці за 80 миль від англійської столиці. Внаслідком цього скомпромітувалась група англійських комуністів, які вийшли з транспарентами на лондонське летовище протестувати проти приїзду Ніксона. Пані Патриція Ніксон заявила, що вона так привикла в рідному Лос Анджелесі до мряки, що почуває себе в англійській мряці „як у себе вдома".

Морози і сніговії в більшості стейтів країни

Ню Йорк. — Кінець тижня був дуже холодний, бо в суботу і неділю в більшості стейтів цієї країни були сильні морози, термометер декуди впав був нижче зера, а сніговії засипували автостради, що сотки авт мусіли припинити їзду, а пасажири шукали сховищ в ресторанах, школах або поліційних станицях. Морозна хвиля повітря надійшла з Канади і дійшла аж до Тексасу. В Інтернешенел Фоллс, Міннесота, термометер показував рекордово низьку температуру — 27 нижче зера; в Акроні, Огайо — один нижче зера. В північній частині стейту Ню Йорк і Пенсилвенії впав великий сніг, декуди глибокий на три стопи. Мороз був у таких південних стейтах як Вірджінія, Північна Каролайна, Теннессі, і Джорджія. В Ню Йорку в неділю термометер показував 17.7 ступня, але в понеділок температура підскочила і доходила до 30-ох ступнів. Під час чотирьох вільних днів, згідно з інформаціями Ассосіейтед Пресс, згинуло 432 особи в автових катастрофах, що є на небагато більше від нормальних втрат, бо денно на шляхах цієї країни гине майже сотня людей.

Совєти мають атомовий літак?

Москва. — Совєтські чинники покищо не забрали голосу щодо вістки, яку принесла американська преса, ніби Совєти припродукували перший у світі літак, порушуваний частинно ракетною, частинно атомовою силою. Перший подав цю вістку американський журнал „Авіейшен Вік", який покликався на те, що протягом останніх двох місяців зауважено такий літак над Москвою, як теж на землі. Він має буцімто два ракетні і два атомові мотори, довгий на кругло 190 стіп і широкий (розгорнені крила) на 78 стіп. Американський бомбардувальник Б-52 довгий на 156.6 стіп і широкий у крилах на 185 стіп. Названий американський фаховий журнал помістив рисунок совєтського літака. Військові кола не потвердили тієї вістки, проте заявили, що Совєти безумовно — як ще не мають, то матимуть небавком — такий літак.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ХОР ІМ. СВ. ВАРВАРИ У ВІДНІ

(Закінчення зі стор. 2)

вився про цю прощу так: „Українці, що з усіх-усюдів Австрійської республіки приїхали на прощу до Маріяцелю з своїми священиками, прапорами та знаменитим церковним хором св. Варвари у Відні, своїм достойним виступом причинилися до популяризування української справи серед чужинців". В другому місці: „Цей віденський хор співав на всіх торжественних Богослуженнях, викликаючи своїм мистецьким виконанням захоплення серед чужинців, ба навіть прилюдну похвалу збоку самого кардинала Тіссерана".

В неділю 8-го вересня відправив свою першу архиєрейську Службу Божу новосвячений єпископ, екселенція Кир Йосип Мартинець, а 10-го вересня відправив о. д-р Ґавліч Службу Божу в просторій церкві „Піярітенкірхе", у якій взяв участь також наш хор. Присутніх було 300 делеґатів, що прибули на конґрес „Пакс Романа" до Відня.

Наш хор, в звичайному своєму складі, співає в церкві кожної неділі (за виїмком вакацій). На більші урочистості і на концертові виступи скріплюється його й чужими співаками — чехами, болгарами чи сербами, очевидно добрими приятелями нашої справи.

18-го жовтня відбувся концерт на честь Пресвятої Богородиці, з нагоди століття її появи в Люрді. Крім хору, взяли участь солісти: Е. Сапрун, Е. Попек, Ю. Ліндцер (спів), В. Баран (скрипка) і Наталія Ґрос (деклямація). При фортепіяні був проф. Н. Гітц. Промовляв сам парох о. д-р Володимир Ґавліч. Концерт влаштувало Братство.

Хор має перед собою великі завдання. Як його праця розвинеться в майбутньому, залежить від того, скільки товариств ще постане у Відні і як вони поставляться до церкви та до Братства св. Варвари.

Управа Хору

● **Демократичний конґресмен Еменоел Селлер** пропонує, щоб уряд ЗДА допустив на постійний побут 25,000 арабських утікачів і цим заохотив інші держави прийняти бодай частину із 900,000 утікачів, які творять поважну проблему на Середньому Сході.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

БАФФАЛО, Н. Й. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя, Від. 304, повідомляє, що Річні збори відбудуться в неділю, 7-го грудня 1958 р., о год. 7-ій веч. Проситься всіх членів прибути на ці збори. На порядку нарад звіт з діяльности і вибір нової Управи. — М. Завіський, гол.; І. Грицковян, кас.; М. Гнатик, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Б-во Вас. Великого, 168 Відд., повідомляє, що Річні збори відбудуться в неділю, 7-го грудня 1958 р., в год. 2:30 по пол., в залі УНДому при 760 State St. На порядку нарад: звіти Управи, Контр. Комісії і вибір нового уряду. Просимо про численну участь. Приєднуйте нових членів. — Г. Ґеба, пред.; С. Костина, кас.; Г. Бабин, секр.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. — Управа Т-ва „Запорозька Січ", Від. 39, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 7-го грудня 1958 р., о 3-ій год. по пол. Вплачування вкладок буде в суботу, 6-го грудня, від год. 7-ої до 10-ої веч. і 7-го грудня від год. 12ої до 3-ої по пол. — Управа.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

РОЗШУКИ

Пошукується у важній справі, ВАСИЛЯ ЛИСЕНКА, сина Павла, із села Вороньків, Бориспільського району, Київської области. — Писати:
UKRAINIAN GIFT SHOP
217 East Hennepin Avenue
Minneapolis, Minn.

Хресна мама пошукує ОЛЮ ОЛЕКСІЄВНУ — дів. прізвище — КРОХМАЛЬ. Хто знав би щонебудь про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
Tonia KROCHMAL
4211 Martin Street
Detroit 10, Mich., USA

Пошукую тіточного брата, МИХАЙЛА ЗАЯЦЯ, із Телешниці Сяньої, пов. Лісько, який в 1939 році вийшов з польською армією на Мадярщину. Вісті слати на адресу:
Anastazia SUCHY (Pikolycky)
207 W. Marcellus Street
Suracuse 4, N. Y.
Заграничні часописи прошу про передрук.

ЙОСИФА КОСТЕКА, син Марії з дому Ференц, із села Манастирець, пов. Ліско, який перебував під час війни у Німеччині — пошукує вуйко Павло Лучейко. — Прошу писати на адресу:
Павло ЛУЧЕНКО
3946 K Street
Philadelphia 24, Pa.
USA

ТАРЗАН, ч. 4169. Дрож битви.



Кілька швидких сальв рушниць вирівняли шанси, а тоді протилежні сили зударилися в дикій рукопашній борні...



І мавполюд приєднався до бійки з криком дикого ентузіязму!